

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili

Diyarbakır'ın Ergani ilçesine bağlı Sallar Mahallesi'nde, 167 ada 1 parsel üzerinde VBZ İnşaat ve Ticaret Limited Şirketi tarafından "Kavurmaküpu Güneş Enerji Santrali ve Elektrik Depolama Tesisi" kurulması planlanmaktadır. Bakanlığınıza bağlı Diyarbakır Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'nün 26 Mart 2026 tarihli duyurusuna göre proje, 14,845 MWm/12 MWe kurulu güce sahip bir güneş enerji santrali ile 12 MWe/12 MWh kapasiteli elektrik depolama tesisinden oluşmakta ve toplam 18,09 hektarlık, başka bir ifadeyle yaklaşık 181 dönümlük bir alanı kapsamaktadır. Proje için Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin Ek-2 listesi kapsamında "ÇED Olumlu" kararı verilmiştir.

Sallar Mahallesi sakinleri ise proje alanının mera, otlatma ve tarımsal üretim amacıyla kullanılan yaşam alanlarını kapsadığını, mahallenin temel geçim kaynaklarından biri olan hayvancılığın projeden ağır biçimde etkileneceğini ve projenin kırsal yaşamın devamlılığını tehlikeye atacağını belirtmektedir. Mahalle halkı, Diyarbakır Barosu, Diyarbakır Ekoloji Meclisi ve Mezopotamya Ekoloji Hareketinin katılımıyla 12 Temmuz 2026 tarihinde düzenlenen yürüyüşte projeye karşı çıkmış, karar sürecinde halkın görüşünün alınmadığını ifade etmiştir.

Basına yansıyan açıklamalarda, Ergani İlçe Sağlık Müdürlüğü'nün ÇED sürecinde projenin insan sağlığı ve çevre bakımından oluşturabileceği risklere dikkat çektiği belirtilmiştir. Buna karşın söz konusu kurum görüşünün ÇED kararına nasıl yansıtıldığı, proje alanında kapsamlı bir sağlık etki değerlendirmesi yapılıp yapılmadığı ve halkın itirazlarının hangi gerekçeyle karşılanmadığı kamuoyuna açıklanmamıştır.

Bu bağlamda:

- 1- Sallar Mahallesi 167 ada 1 parselde kurulması planlanan Kavurmaküpu GES ve Elektrik Depolama Tesisi için 26 Mart 2026 tarihinde verilen "ÇED Olumlu" kararının dayanağını oluşturan kurum görüşleri, arazi incelemeleri, analizler ve bilimsel raporlar nelerdir?
- 2- Proje alanının toplam yüzölçümünün 18,09 hektar olduğu doğru mudur? Bu alanın kaç hektarı mera, tarım arazisi, hazine arazisi, özel mülkiyet, otlak veya diğer arazi sınıfları kapsamında bulunmaktadır?

- 3- Proje sahasının tamamı veya bir bölümü 4342 sayılı Mera Kanunu kapsamında mera, yaylak, kışlak ya da kamu orta malı niteliğinde midir?
- 4- Proje alanında mera vasfındaki taşınmazlar bulunuyorsa bu alanların tahsis amacı değiştirilmiş midir? Değiştirilmiş ise işlem hangi tarihte, hangi kurumun kararıyla ve hangi kamu yararı gerekçesine dayanılarak gerçekleştirilmiştir?
- 5- Projenin kurulacağı alandan Sallar Mahallesi'ndeki kaç hayvancılık işletmesi ve kaç hane yararlanmaktadır? Bölgede otlatılan büyükbaş ve küçükbaş hayvan sayısı kaçtır?
- 6- Yaklaşık 181 dönümlük alanın enerji tesisine dönüştürülmesinin hayvan başına düşen mera miktarı, yem maliyetleri, hayvancılığın sürdürülebilirliği ve hane gelirleri üzerindeki etkileri hesaplanmış mıdır?
- 7- Proje nedeniyle hayvancılık ve tarımsal üretimde meydana gelebilecek kayıplara ilişkin bir tarımsal ve sosyoekonomik etki değerlendirmesi yapılmış mıdır? Yapılmışsa sonuçları nelerdir?
- 8- Projenin Sallar Mahallesi'nde kırsal yoksulluğu, işsizliği ve kentlere göçü artırıp artırmayacağı değerlendirilmiş midir? Projeden doğrudan veya dolaylı olarak etkilenmesi beklenen yurttaş sayısı kaçtır?
- 9- ÇED sürecinde Sallar Mahallesi sakinlerinin görüşüne hangi yöntemlerle başvurulmuştur? Mahallede halkın katılımı toplantısı yapılmış mıdır? Yapılmışsa toplantıya kaç yurttaş katılmış, hangi itirazlar dile getirilmiş ve bu itirazlara karşı hangi işlemler yapılmıştır?
- 10- ÇED dosyasının hazırlanması ve değerlendirilmesi sırasında proje alanında hangi tarihlerde saha incelemesi yapılmıştır? İncelemelere hangi kurumların temsilcileri ve hangi uzmanlık alanlarından kişiler katılmıştır?
- 11- Ergani İlçe Sağlık Müdürlüğü'nün proje hakkındaki görüşünde hangi çevresel ve halk sağlığı risklerine dikkat çekilmiştir? Bu görüş neden bütün ekleriyle birlikte kamuoyuna açıklanmamıştır?
- 12- Ergani İlçe Sağlık Müdürlüğü'nün uyarılarına rağmen "ÇED Olumlu" kararı verilmesinin bilimsel ve idari gerekçesi nedir?
- 13- Projenin inşaat ve işletme dönemlerinde oluşabilecek toz, gürültü, yüzey akışı, toprak sıkışması, erozyon, bitki örtüsü kaybı, habitat parçalanması ve su kaynaklarına yönelik etkiler ayrı ayrı değerlendirilmiş midir?
- 14- Proje alanında flora ve fauna tespiti hangi mevsimlerde ve kaç günlük saha çalışmasıyla yapılmıştır? Endemik, koruma altında veya nesli tehlike altında bulunan herhangi bir tür tespit edilmiş midir?
- 15- Güneş panellerinin temizliğinde kullanılacak yıllık su miktarı ne kadardır? Bu suyun hangi kaynaktan karşılanması planlanmaktadır? Projenin bölgedeki yer altı ve yüzey suyu varlıkları üzerindeki etkisi incelenmiş midir?
- 16- Projede kullanılacak panellerin, bataryaların ve diğer elektrikli ekipmanların kullanım ömrü sonunda ortaya çıkaracağı atık miktarı hesaplanmış mıdır? Bu ekipmanların sökülmesi, taşınması, geri kazanımı ve bertarafına ilişkin bağlayıcı bir atık yönetimi planı bulunmakta mıdır?
- 17- Elektrik depolama tesisinde kullanılacak batarya teknolojisi nedir? Yangın, patlama, kimyasal sızıntı ve termal kaçak risklerine karşı hangi önlemler öngörülmüştür? En yakın yerleşim alanı ve müdahale biriminin tesise uzaklığı ne kadardır?

- 18-Proje sahasının yerleşim yerlerine, konutlara, tarım alanlarına, su kaynaklarına ve hayvan içme suyu noktalarına en kısa mesafeleri ayrı ayrı kaç metredir?
- 19-Proje için alternatif yer incelemesi yapılmış mıdır? Mera ve tarım alanları yerine çatı, sanayi bölgesi, kamu binası, otopark, bozulmuş arazi veya tarımsal üretim niteliğini kaybetmiş alanların kullanılmamasının gerekçesi nedir?
- 20-Sallar Mahallesi ve çevresinde devam eden veya planlanan başka GES, elektrik depolama, maden, taş ocağı, petrol arama ya da enerji projeleri bulunmakta mıdır? Bu projelerin çevre ve kırsal yaşam üzerindeki birikimli etkileri değerlendirilmiş midir?
- 21-Aynı parsel veya yakın çevresi için farklı şirketler adına yapılmış GES, depolama tesisi veya yardımcı tesis başvuruları bulunmakta mıdır? Bulunuyorsa bunların şirketleri, kapasiteleri ve kapladıkları alanlar nedir?
- 22-Birden fazla bağlantılı yatırımın ayrı proje dosyaları halinde değerlendirilerek bütüncül ÇED incelemesinden kaçırıldığı yönündeki olasılığa karşı Bakanlığınızca herhangi bir inceleme yapılmış mıdır?
- 23-Projeye ilişkin imar planı, yapı ruhsatı, iş yeri açma ruhsatı, mera tahsis amacı değişikliği, enerji üretim lisansı ve bağlantı izinlerinden hangileri tamamlanmıştır?
- 24-Ergani Belediyesinin projeye onay vermeyeceğini açıklamasının ardından proje bakımından belediyenin yetkisinde bulunan planlama ve ruhsat işlemlerinin mevcut durumu nedir?
- 25-Proje hakkında Bakanlığınıza, Diyarbakır Valiliğine veya İl Müdürlüğüne kaç itiraz dilekçesi sunulmuştur? Bu başvuruların kaçına cevap verilmiş, kaç itiraz kabul veya reddedilmiştir?
- 26-Mahalle halkının, meslek örgütlerinin ve ekoloji kuruluşlarının itirazları karşısında “ÇED Olumlu” kararının geri alınması veya projenin yeniden değerlendirilmesi gündeminizde midir?
- 27-Projenin çevresel, tarımsal ve sosyal etkileri bağımsız bilim insanlarının katılımıyla yeniden inceleninceye ve yöre halkının özgür, önceden ve bilgilendirilmiş katılımı sağlanıncaya kadar işlemlerin durdurulması yönünde bir karar alınacak mıdır?
- 28-Son beş yılda Diyarbakır’da GES ve elektrik depolama tesisi kurulması amacıyla kaç hektar mera ve tarım alanı için ÇED kararı, imar izni veya tahsis amacı değişikliği işlemi yapılmıştır? Bu projelerin ilçe, şirket, kapasite ve arazi büyüklüğüne göre dağılımı nedir?
- 29-Bakanlığınız, yenilenebilir enerji tesislerinin öncelikle çatılara, sanayi tesislerine, kamu binalarına, otoparklara ve ekolojik değeri düşük bozulmuş alanlara kurulmasını sağlayacak bağlayıcı bir yer seçimi düzenlemesi yapmayı planlamakta mıdır?
- 30-Enerji yatırımlarında yerel halkın kararlara katılımını, üretimden pay almasını ve kooperatif temelli topluluk enerjisi modellerinin desteklenmesini sağlayacak bir mevzuat çalışmanız bulunmakta mıdır?